

RB MAGAZINE

czerwiec 6 (66)/2020

**PIERWSZA KONFERENCJA INTERNETOWA
RUSSELL BEDFORD INTERNATIONAL**

**PROBLEMATYCZNA KWESTIA
OPODATKOWANIA UMORZENIA POŻYCZKI
UZYSKANEJ Z TARCZY FINANSOWEJ**

RAFAŁ DĄBROWSKI

**KONTROLE ŚRODKÓW Z TARCZY
ANTYKRYZYSOWEJ I PFR – ZAUFANY
EKSPERT PO TWOJEJ STRONIE**

**ARESztOWANIE TYMCZASOWE W PROJEKCIE TARCZY 4.0.
NARUSZA PODSTAWOWE GWARANCJE PROCESOWE**

ISSN 0239-2313

9 770239 231643 >

Pandemia tzw. koronawirusa (SARS-CoV-2, COVID-19) zmienia bardzo wiele aspektów prawa. Przepisy mające dać wsparcie pracownikom, przedsiębiorcom, pracodawcom i innym podmiotom gospodarczym, wprowadzone specustawą z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2020 r. poz. 374), zwaną: „Tarczą Antykryzysową” nie spełniły do końca oczekiwań przedsiębiorców, dlatego zdecydowano o uzupełnieniu Tarczy Antykryzysowej, głównie poprzez rozszerzenie istniejących rozwiązań, oraz konkretną pomoc finansową dla przedsiębiorców, co znalazło częściowo odzwierciedlenie w treści ustawy o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (zwana: „Tarczą Finansową” lub „Tarczą 2.0”).

Pobierz nasz bezpłatny poradnik dla przedsiębiorców z zakresu tarczy antykryzysowej

russellbedford.pl/images/pdf/poradnik-antykryzysowy.pdf

6

KONTROLE ŚRODKÓW Z TARCZY ANTYKRYZYSOWEJ I PFR – ZAUFANY EKSPERT PO TWOJEJ STRONIE

Rafał Dąbrowski

8

PROBLEMATYCZNA KWESTIA OPODATKOWANIA UMORZENIA POŻYCZKI UZYSKANEJ Z TARCZY FINANSOWEJ

Damian Kuszewski

16

PLANOWANA NOWELIZACJA TZW. „KLAUZULI SUMIENIA”

Hanna Żołnierkiewicz

Czerwiec / 2020

AKTUALNOŚCI

Pierwsza konferencja internetowa
Russell Bedford International4

TEMAT NUMERU

Kontrole środków z tarczy antykryzysowej
i PFR – zaufany ekspert po twojej stronie6

PODATKI

Problematyczna kwestia opodatkowania umorzenia
pożyczki uzyskanej z tarczy finansowej8

Darowizna mieszkania obciążonego hipoteką
bez podatku od spadku i darowizn9

Strata podatkowa a obowiązek dokumentacyjny 10

Projekt estońskiego CIT-u ma zostać
udostępniony w lipcu 12

PRAWO

Aresztowanie tymczasowe w projekcie Tarczy 4.0.
narusza podstawowe gwarancje procesowe 13

Nowe, uproszczone postępowanie
restrukturyzacyjne na ostatniej prostej
– wnioski po pracach Sejmu i Senatu 14

Planowana nowelizacja tzw. „klausuli sumienia” 16

TEMAT NUMERU

Kontrole środków
z tarczy antykryzysowej
i PFR – zaufany ekspert
po twojej stronie

6

CZERWIEC NR 6 (66) 2020

RB Magazine
al. Jerozolimskie 123A, 02-017 Warszawa
tel. 22 276 61 84
www.russellbedford.pl

Wydawca

 Russell Bedford
taking you further

Redaktor Prowadząca
Katarzyna Kołbusz
katarzyna.kolbus@russellbedford.pl

Reklama
e-mail: marketing@russellbedford.pl

Projekt i skład
DOCE System Solutions sp. z o.o.
ul. Rondo Mogiłskie 1
31-516 Kraków
www.doce.com.pl | 662311844

Informacje zawarte w tej publikacji są tylko dla celów informacyjnych i nie stanowią profesjonalnego doradztwa z zakresu księgowości, podatków, biznesu czy porad prawnych. Ustawy i przepisy zmieniają się szybko, więc informacje zawarte w niniejszym dokumencie mogą nie być kompletne i aktualne. Proszę skontaktować się z profesjonalnym doradcą przed podjęciem jakichkolwiek działań na podstawie zawartych informacji.

SZANOWNI PAŃSTWO

TARCZA ANTYKRYZYSOWA WPROWADZIŁA PRZEPISY MAJĄCE POMÓC PRZEDSIĘBIORCOM, ALE TEŻ NOWE ZASADY KONTROLI SKARBOWYCH, KTÓRE BĘDĄ MOGŁY BYĆ PRZEPROWADZANE ZDALNIE, POD PEWNYMI WARUNKAMI.

W czerwcu największe emocje nadal budziły tematy oscylujące wokół tarcz, a szczególnie ostatniej, czwartej odsłony specustawy. Wśród różnych opinii na temat prawa antycovidowego istnieje też przekonanie, że dane zebrane podczas wnioskowania o różnego rodzaju wsparcie mogą zostać wykorzystane do typowania firm do kontroli. Czas pokaże czy faktycznie Urzędy Skarbowe mocniej się uaktywnią. Na pewno sprzyja im nowe prawo zawarte w tarczy 4.0., pozwalające na przeprowadzanie kontroli zdalnej. Kontrola taka może zostać wdrożona, jeżeli taki jej tryb może usprawnić prowadzenie czynności sprawdzających lub jeżeli przemawia za tym charakter prowadzonej przez przedsiębiorcę działalności gospodarczej. Wystąpienie kolejnej fali koronawirusa i ewentualny kolejny lockdown byłyby podstawą do przyjęcia za wiążące pierwszego warunku – w takim przypadku kontrola byłaby możliwa tylko w trybie zdalnym. Co ważne – jest ona możliwa tylko i wyłącznie za zgodą przedsiębiorcy. Bez spełnienia opisanych warunków dokumenty zebrane w toku czynności nie mogą stanowić dowodu w ewentualnym postępowaniu.

Jak na dłoni widać, że już mamy dużo nieprawidłowości wynikających z nieprecyzyjnych często zapisów tarczy. Po rozmrożeniu gospodarki urzędy rozpoczęły czas urlopów, ale już za miesiąc tryb sprawdzania formalności z pewnością ruszy z większą parą, chociażby miał być realizowany właśnie w trybie zdalnym. Warto zatem być na bieżąco ze zmianami. W tym numerze znajdą państwo podsumowanie tych z czerwca, między innymi kilka wątków dotyczących specustawy, jak np. sprawę opodatkowania umorzenia pożyczki uzyskanej z tarczy oraz wątek nowości w postępowaniu restrukturyzacyjnym.

Więcej materiałów z komentarzami naszych ekspertów zamieszczamy na naszej stronie internetowej oraz w mediach społecznościowych – gorąco zachęcamy do systematycznego przeglądania i czytania publikacji Russell Bedford.

Katarzyna Kołbuś
Redaktor prowadząca

PIERWSZA KONFERENCJA INTERNETOWA RUSSELL BEDFORD INTERNATIONAL

W reakcji na panującą pandemię grupa Russell Bedford International spotkała się na pierwszej w historii międzynarodowej konferencji online.

Raz w roku sieć RBI spotyka się aby podzielić się wiedzą, wymienić doświadczeniami i kontaktami pomiędzy członkami z całego świata. W dobie koronawirusa spotkanie nie było możliwe w realu, dlatego w dniach 14-15 maja 2020 r. odbyło się w trybie zdalnym. W pierwszej konferencji internetowej uczestniczyło ponad 200 przedstawicieli firm członkowskich z prawie 60 krajów. Wydarzenie otworzył Bruce Saward, globalny przewodniczący RBI i partner zarządzający w Saward Dawson. Następnie mogliśmy wysłuchać ciekawych wykładów i uczestniczyć w międzynarodowych dyskusjach. Wykład Innowacja jako usługa poprowadził Ed Frank, CEO Axis Innovation, na opodatkowaniu gospodarki cyfrowej skupiła się Tatiana Falcao z European University Institute, przeglądu bieżących międzynarodowych kwestii podatkowych dokonał Jeremy Mindell, dyrektor Primondell Ltd. Sharon Abrahams z Legal Talent Advisors LLC zatrzymała uwagę uczestników na bardzo ważnym zagadnieniu, a mianowicie inteligencji emocjonalnej, która w dobie kryzysu jest w biznesie szczególnie ważna.

Ogromnie cieszymy się z możliwości uczestniczenia w konferencji i mamy nadzieję, że za rok spotkamy się z naszymi kolegami już na żywo.

#takingyoufurther

RAFAŁ DĄBROWSKI

Doradca Podatkowy

Doradca Restrukturyzacyjny

Dyrektor departamentu podatków

Russell Bedford

Kontrole środków z tarczy antykryzysowej i PFR – zaufany ekspert po twojej stronie

Wsparcie udzielone w ramach tarczy antykryzysowej może pomóc przedsiębiorcom przy utrzymaniu płynności finansowej podczas spowolnienia gospodarczego, jednakże udział w tego rodzaju programach pomocowych wiąże się z różnymi warunkami, które mogą umknąć uwadze przedsiębiorców. Te zaś mogą stanowić pożywkę dla kontroli organów sprawdzających. W razie zaistnienia takiej sytuacji warto mieć pod ręką kontakt do eksperta, który na bieżąco będzie mógł asekurować firmę podczas tego procesu.

Nie należy spodziewać się sytuacji, w której organy kontrolne potraktują ulgowo przedsiębiorców wydatkujących środki publiczne niezgodnie z ich przeznaczeniem. Dlatego warto jak najszybciej przygotować się do ewentualnych kontroli, które ze względu na skalę i rozmiar przyznawanych środków pomocowych mogą okazać się bardziej rygorystyczne niż do tej pory.

Wznowienie biegów terminów procesowych sygnałem ostrzegawczym

Epidemia wirusa SARS-CoV-2 spowodowała podjęcie radykalnych działań przez rządzących. Kolejna nowelizacja specustawy, zwana potocznie tarczą 3.0 przywraca funkcjonowanie sądów oraz organów administracji publicznej. Co bardziej istotne, zostają wznowione biegi terminów procesowych. Może być to pierwszy sygnał ostrzegawczy dla przedsiębiorców, zapowiadający lawinowe kontrole, mające przede wszystkim sprawdzić zasadność przyznawania środków, a także – sposób ich wydatkowania.

Rozwiązania pomocowe zostały wprowadzone szybko, tak aby zminimalizować negatywne konsekwencje pandemii, jednak przez pośpiech nie było możliwości przeanalizowania wszystkich konsekwencji. W teorii pomoc miała być realizowana jak

”

Na marginesie należy zauważyć, że warunkiem przyznania odpowiednich pomocy finansowych jest złożenie oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej odnośnie spadku przychodów.

najszybciej i w jak największym zakresie, zaś ewentualne oświadczenia powinny być weryfikowane post factum. Wielu przedsiębiorców takie założenie zablokowało w działaniu i mimo otrzymania środków nie zdecydowali się na ich wydatkowanie w całości lub w części, obawiając się ewentualnych kontroli.

Limity pomocy publicznej – nadwyżki do zwrotu

Przykładowo przyjrzyjmy się sytuacji, w której przedsiębiorca korzysta z wielu programów pomocowych. Wszelkie dofinansowania ze środków publicznych podlegają określonej kwalifikacji. Środki przyznane z pomocy publicznej jako pomoc de minimis może maksymalnie wynieść 200.000 euro w okresie 3 lat kalendarzowych. Inaczej sytuacja wygląda w przypadku pomocy publicznej mającej na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce, o których mowa w Sekcji 3.1 Komunikatu Komisji Europejskiej – Tymczasowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19, tutaj limit wynosi 800.000 euro. Należy w tym miejscu zauważyć, że poszczególne środki nie kumulują się ze sobą, zatem do limitu pomocy publicznej mającej na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w

gospodarce nie wlicza się wartości pomocy de minimis, a do limitu pomocy de minimis nie wlicza się wartości pomocy publicznej mającej na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce. Konkludując, przedsiębiorca powinien monitorować przyznane środki z pomocy publicznej, gdyż po przekroczeniu ww. progów powstała nadwyżka będzie podlegała zwrotowi.

Niewątpliwie, w ramach kontroli organy podejmą czynności sprawdzające w zakresie rzeczywistego spadku obrotu gospodarczego wywołanego epidemią. Istotną kwestią będzie faktyczna przyczyna spadku przychodów, natomiast nie mogą to być błędne decyzje biznesowe. Na marginesie należy zauważyć, że warunkiem przyznania odpowiednich pomocy finansowych jest złożenie oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej odnośnie spadku przychodów.

Podsumowując, warto zawczasu przygotować się do przyszłych kontroli poprzez skorzystanie z kompleksowego audytu prawnego, który pozwoli nie tylko wykryć ewentualne nieprawidłowości, lecz także stworzyć odpowiednie procedury w celu zniwelowania możliwych negatywnych skutków wizyty organu kontrolującego.

PROBLEMATYCZNA KWESTIA OPODATKOWANIA UMORZENIA POŻYCZKI UZYSKANEJ Z TARCZY FINANSOWEJ

Tarcza Finansowa przewiduje, że Agencja Rozwoju Przemysłu zaoferuje różnego rodzaju instrumenty mające na celu wsparcie bieżącej płynności finansowej. W związku z tym rodzą się pytania odnośnie ich opodatkowania.

DAMIAN
KUSZEŃSKI
Konsultant
Russell Bedford
Warszawa

Instrumenty wsparcia w ramach Tarczy Finansowej to m. in. pożyczka, leasing albo poręczenie/gwarancja w trakcie trwania pandemii, jak również przez okres do 12 miesięcy następujących po jej odwołaniu lub do czasu ustania negatywnych skutków ekonomicznych dla przedsiębiorców. W tym celu dokonano zmiany w art. 21a. oraz dodano art. 21aa oraz 21ab do ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o systemie instytucji rozwoju (Dz. U. poz. 1572 z późn. zm.). Program zakłada dwa rodzaje wsparcia finansowego w zależności od charakteru odbiorcy wsparcia:

Tarcza Finansowa dla mikroprzedsiębiorców – wsparcie o łącznej wartości 25 mld zł;

Tarcza Finansowa dla sektora MŚP – wsparcie o łącznej wartości 75 mld zł.

Realizacja programu została powierzona Polskiemu Funduszowi Rozwo-

ju S.A. (dalej: PFR) jako dysponentowi środków dystrybuowanych w ramach projektu. Wnioski o wsparcie składać można było do 29 kwietnia 2020 r.

Kwesta opodatkowania wymienionego wyżej wsparcia budzi wciąż wątpliwości. Jako że środki wypłacone w ramach tarczy finansowej są pożyczką, są one neutralne podatkowo[1]. Od pożyczki tej nie są naliczane odsetki, dlatego dla spółki jako ewentualnego płatnika podatku nie nastąpi również obowiązek podatkowy. Pożyczka taka nie podlega również pod opłatę podatku od czynności cywilnoprawnych, gdyż jest traktowana jako pożyczka udzielana z utworzonych w drodze ustawy funduszy celowych[2]. Dodatkowo brak jest jakichkolwiek obostrzeń, aby środki wykorzystane z pożyczki traktować w szczególny sposób, zatem sfinansowane nią wydatki będą stanowiły koszty uzyskania przychodu na zasadach ogólnych. Inaczej wygląda jednak sytuacja z umorzeniem.

Zgodnie z art. 12 ust. 1 pkt 3 Ustawy o CIT oraz art. 14 ust. 2 pkt 6 Ustawy o PIT przychodami są w szczególności wartości umorzonych lub przedawnionych zobowiązań, w tym z tytułu zaciągnięcia pożyczek albo kredytów. Wartość umorzenia subwencji finansowej przyznanej w ramach tarczy finansowej stanowić będzie zatem

przysporzenie dla przedsiębiorcy, a tym samym podlegający opodatkowaniu przychód.

Brak jest ewentualnych rozwiązań systemowych tego problemu, co jest o tyle dziwne, że termin ubiegania się o to wsparcie dawno już minął. Ministerstwo Finansów podkreśla, że będzie rozważać razem z PFR możliwość dokonania w 2021 r. częściowego zwolnienia z podatku dokonanych umorzeń. Stan tej niepewności nie uspokaja przedsiębiorców. W przypadku bowiem braku takiego zwolnienia wielu przedsiębiorców uzyska ostatecznie mniejsze wsparcie, niż zakładali, gdyż będą musieli zapłacić od niego dodatkowy podatek.

[1] Zgodnie z art. 12 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 865 z późn. zm. dalej: Ustawa o CIT) oraz art. 14 ust. 3 pkt 1 Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1387 z późn. zm. dalej: Ustawa o PIT).

[2] Zgodnie z art. 9 pkt 10 lit. f ustawy z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 815) pożyczka taka jest zwolniona z opodatkowania.

DAROWIZNA MIESZKANIA OBCIĄŻONEGO HIPOTEKĄ BEZ PODATKU OD SPADKU I DAROWIZN

Darowizna to najczęstszy sposób przenoszenia własności w rodzinie. Co do zasady darowizna na rzecz najbliższej rodziny może być zwolniona z podatku od spadków i darowizn. Zdarza się, bowiem tak, że osoby, które nie zawarły związku małżeńskiego decydują się na zaciągnięcie wspólnego kredytu hipotecznego. Z jednej z najnowszych interpretacji indywidualnych prawa podatkowego dowiadujemy się, że w przypadku nieodpłatnego przekazania części nieruchomości, która obciążona jest hipoteką, podatku od spadku i darowizn nie zapłacą, także osoby niespokrewnione.

Do Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej wpłynął wniosek o wydanie interpretacji indywidualnej dotyczącej m.in. podatku od spadków i darowizn w zakresie skutków podatkowych nabycia w drodze darowizny udziału w nieruchomości obciążonej hipoteką. Wnioskodawca wskazał we wniosku, iż posiada on mieszkanie, które jest obciążone kredytem hipotecznym w obcej walucie. Właścicielem mieszkania miał być bank, wnioskodawca oraz jego była partnerka. Aktualna wartość nieruchomości miała wynosić 312.000 PLN, natomiast wartość jego zadłużenia to w przeliczeniu 342.263,75 PLN. Z tego względu, iż wnioskodawcę nie łączy już nic z jego byłą partnerką, to chciałby przepisać na siebie cały dług oraz mieszkanie. Była partnerka oraz bank, jako strony w umowie miałyby, wyrazić zgodę na taką zmianę. Nabycie miałoby charakter nieodpłatny i żadna ze stron nie otrzymałaby z tego tytułu spłaty czy też dopłaty. Umowy darowizny miałyby zostać zawarta w formie aktu notarialnego.

W związku z powyższym była partner-

ka przekazałaby wnioskodawcy swoją część mieszkania oraz zadłużenie w wysokości 171.131,875 PLN. Co za tym idzie wnioskodawca znalazłby się w sytuacji, w której aktualna wartość zadłużenia przewyższyłaby wartość nieruchomości, czyli darowany zostałby mu dług. Tak więc w ocenie wnioskodawcy darowizna połowy udziału w ww. mieszkaniu nie powinna podlegać podatkowi od spadków i darowizn.

Zgodził się z tym Dyrektor KIS, wskazując, iż podatek od spadków i darowizn w swojej konstrukcji jest podatkiem od nieodpłatnego przyrostu majątku, a opodatkowaniu nim podlega w istocie wzbogacenie się nabywcy rzeczy i praw majątkowych. Zatem jeśli opodatkowuje się nim nieodpłatny przyrost majątku, to nie może budzić wątpliwości to, że wartość całkowita hipoteki powinna pomniejszać wartość nabytej rzeczy i prawa majątkowego. Dyrektor KIS podkreślił, że na wnioskodawcę przeniesiona zostanie nie tylko nieruchomość, ale także zobowiązanie w postaci kredytu hipotecznego, którego spłata zabezpieczona jest

PAWEŁ BOŚ

Doradca podatkowy

Młodszy Konsultant
Podatkowy

Russell Bedford
Poland

przedmiotową hipoteką. Oznaczało to będzie, że w wyniku dokonania opisanych w wniosku czynności majątek wnioskodawcy nie tylko nie powiększy się, ale wręcz ulegnie zmniejszeniu. Wynikać to będzie z faktu, iż wartość hipoteki odpowiadająca darowanemu udziałowi będzie większa, niż wartość darowanego udziału. Dlatego podstawa opodatkowania omawianej darowizny podatkiem od spadków i darowizn wynosić będzie 0 PLN i tyle samo wynosić będzie od niej podatek.

Podsumowując, jeżeli nieruchomość jest obciążona hipoteką gdzie wartość hipoteki przewyższa obecną wartość lokalu mieszkalnego, a stronami umowy kredytu są niespokrewnieni kredytobiorcy, to nieodpłatne przekazanie udziału w nieruchomości między tymi kredytobiorcami nie będzie wymagało odprowadzenia podatku od spadków i darowizn.

Na podstawie interpretacji indywidualnej Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z dnia 20 marca 2020 r., nr 0111-KDIB2-2.4015.2.2020.2.MM

STRATA PODATKOWA A OBOWIĄZEK DOKUMENTACYJNY

ANNA JEZIORSKA
Konsultant
Russell Bedford Poland

Zwolnienie z obowiązku sporządzania dokumentacji cen transferowych przysługuje podatnikom, którzy nie ponieśli straty ze źródła przychodów, do którego zalicza się realizowaną transakcję – potwierdził Dyrektor KIS w interpretacji z dnia 1 czerwca 2020 roku.

Nadal niejasna pozostaje relacja między zwolnieniem transakcji krajowych, zwolnieniem transakcji w Podatkowych Grupach Kapitałowych a zasadami ustalania progu dokumentacyjnego.

Jedno ze zwolnień z obowiązku sporządzania dokumentacji podatkowych, jakie przewidział ustawodawca (art. 11n updop) tzw. „zwolnienie transakcji krajowych”, ma zastosowanie do transakcji kontrolowanych zawieranych wyłącznie przez podmioty powiązane mające miejsce zamieszkania, siedzibę lub zarząd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w roku podatkowym, w którym każdy z tych podmiotów powiązanych spełnia łącznie następujące warunki:

- nie jest podmiotem zwolnionym podmiotowo z podatku dochodowego od osób prawnych, na podstawie art. 6 updop;
- nie osiągał dochodów zwolnionych z opodatkowania (w związku z uzyskaniem zezwolenia na prowadzenie działalności w SSE lub uzyskaniem decyzji o wsparciu, zgodnie z ustawą o wspieraniu nowych inwestycji), na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 34 i 34a updop;

- nie poniósł straty podatkowej.

Zagadnieniem, które budzi największe wątpliwości interpretacyjne w związku z możliwością zwolnienia z obowiązku dokumentacyjnego podmiotów krajowych, jest pojęcie „straty podatkowej”, które dotychczas nie zostało zdefiniowane na potrzeby przepisów dotyczących cen transferowych.

Rozważenie wskazanego zagadnienia oznacza poszukiwanie odpowiedzi na pytania:

- czy zwolnienie z obowiązku dokumentacyjnego będzie przysługiwało jedynie wówczas, gdy brak straty będzie odnosił się do wszystkich źródeł przychodu? a także
- czy zwolnienie będzie występowało, gdy strata wystąpi na jednym źródle przychodów, podczas gdy sama transakcja będzie miała wpływ na wysokość dochodu z drugiego źródła?

Na przestrzeni ostatnich miesięcy można zaobserwować zmieniające się podejście organów podatkowych odnośnie wskazanego zagadnienia, jednakże wydaje się, że stanowiska organów powoli zaczynają zmierzać w jednolitym kierunku.

Poniżej przedstawiamy najnowszą interpretację z dnia 1 czerwca 2020 r., sygn. 0111-KDI-B1-1.4010.140.2020.1.BK definiującą pojęcie straty podatkowej dla celów dokumentacyjnych.

Przedstawienie stanu faktycznego

W analizowanej interpretacji wnioskodawca wskazał, iż wchodzi w skład podatkowej grupy kapitałowej, a ponadto jest spółką dominującą w innej grupie kapitałowej. W ramach współpracy wnioskodawca zawiera transakcje kontrolowane – w rozumieniu przepisów updop, z podmiotami powiązanymi będącymi członkami podatkowej grupy kapitałowej, jak i z podmiotami powiązanymi, niebędącymi jej członkami.

Zarówno wnioskodawca, jak i podmioty powiązane wyodrębniają dwa źródła dochodów, tj. dochód z zysków kapitałowych oraz dochody z innych źródeł przychodów.

W zakresie transakcji kontrolowanych będących przedmiotem niniejszego wniosku wnioskodawca jak i spółki powiązane mają siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i nie korzystają ze zwolnienia, o którym mowa w art. 6 updop oraz ze zwolnienia, o którym mowa w art.

17 ust. 1 pkt 34 i 34a updop.

Wnioskodawca powziął wątpliwość, czy jeżeli wnioskodawca lub Spółka powiązana zawierająca z wnioskodawcą transakcję kontrolowaną wykaże w jednym ze źródeł (do którego zalicza się te transakcje) dochód, a w drugim ze źródeł stratę, to transakcja taka będzie mogła korzystać ze zwolnienia z obowiązku sporządzenia lokalnej dokumentacji cen transferowych na podstawie art. 11n pkt 1 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych?

Stanowisko organu

Zgodnie ze stanowiskiem organu tylko w przypadku jeżeli żaden z podmiotów powiązanych, o których mowa we wniosku, będących stroną transakcji kontrolowanej nie poniesie straty ze źródła przychodów, do którego zaliczana będzie ta transakcja, transakcja ta będzie podlegać zwolnieniu z obowiązku sporządzenia lokalnej dokumentacji cen transferowych na podstawie art. 11n pkt 1 updop.

Tym samym organ w omawianej interpretacji przyjął stanowisko korzystne z punktu widzenia podatnika, precyzując, iż podatnik może skorzystać ze zwolnienia z obowiązku sporządzenia dokumentacji cen transferowych, o ile nie została poniesiona strata podatkowa z tego źródła, z którym jest związana analizowana transakcja. Kwestia poniesienia straty podatkowej z drugiego źródła przychodów pozostaje zatem bez znaczenia z punktu widzenia przesłanki zastosowania zwolnienia. Należy podkreślić, że powyższe zwolnienie ma zastosowanie wyłącznie w przypadku podmiotów krajowych, a więc mających miejsce zamieszkania, siedzibę lub zarząd na

terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz jest uzależnione od spełnienia pozostałych 2 warunków wynikających z art. 11n pkt 1 updop.

Tożsame stanowiska prezentowane było również we wcześniejszych interpretacjach, m.in. Interpretacja indywidualna z 3 stycznia 2020 r., sygn. 0111-KDIB-1-3.4010.481.2019.1.IZ, Interpretacja z dnia 7 października 2019 r., sygn. 0111-KDIB1-3.4010.341.2019.1.APO.

Oznacza to kształtowanie się korzystnej dla podatników linii interpretacyjnej, jednakże jeszcze na przełomie sierpnia oraz września 2019 r. organy podatkowe zajmowały niekorzystne dla podatników stanowiska, wskazując, że skoro przepis nie precyzuje, na którym źródle przychodów nie może wystąpić strata, aby podatnik mógł skorzystać z preferencji, to strata ta nie może wystąpić na obu źródłach przychodu. W związku z powyższym wystąpienie straty na zyskach kapitałowych wykluczałoby możliwość skorzystania ze zwolnienia, pomimo tego, że sama transakcja najczęściej przekłada się na wysokość dochodu/ straty z działalności operacyjnej – zgodnie z interpretacją indywidualną z dnia 22 sierpnia 2019 r., sygn. 0111-KDIB1-2.4010.260.2019.1.MS.

Wątpliwości

Na gruncie przedstawionego w interpretacji podatkowej stanu faktycznego nasuwa się wątpliwość dotycząca możliwości skorzystania ze zwolnienia z obowiązku sporządzenia dokumentacji przez podmioty krajowe w sytuacji, gdy transakcja kontrolowana jest realizowana ze spółkami spoza PGK oraz ponoszącymi stratę spółkami z PGK.

Kwestię zwolnienia z obowiązku ze sporządzenia dokumentacji cen transferowych transakcji realizowanych pomiędzy spółkami tworzącymi podatkową grupę kapitałową reguluje bezpośrednio art. 11n pkt. 4 updop.

Warto jednak rozważyć czy strata poniesiona przez spółki wchodzące w skład PGK, z którymi transakcja kontrolowana jest realizowana nie wpłynie na możliwość skorzystania ze zwolnienia z art. 11 pkt. 1 updop przez pozostałe spółki niewchodzące w jej skład.

Aktualne przepisy nie dają jednoznacznej odpowiedzi na wyrażone powyżej wątpliwości. Kwestia ta nie została również dotychczas poruszona przez organy podatkowe oraz nie jest przedmiotem omawianej powyżej interpretacji, chociaż jest to element stanu faktycznego, na gruncie, którego była wydawana interpretacja.

Nadal niejasna jest relacja pomiędzy zwolnieniem transakcji krajowych a zwolnieniem transakcji dokonywanych pomiędzy podatnikami należącymi do PGK – podatnicy mogą mieć m.in. wątpliwości czy wartość transakcji realizowanych wewnątrz PGK należy uwzględniać dla potrzeb stwierdzenia przekroczenia progu dokumentacyjnego oraz stosowania innych zwolnień.

W przypadku korzystania ze zwolnień z obowiązków dokumentacyjnych warto zrewidować obowiązki dokumentacyjne, uwzględniając każdorazowo zarówno aktualne przepisy, jak i bieżące stanowisko, wskazane m.in. we wspomnianych interpretacjach podatkowych.

Projekt estońskiego CIT-u ma zostać udostępniony w lipcu

RAFAŁ
DĄBROWSKI

Doradca Podatkowy
Dyrektor Podatków

Russell Bedford Poland

O podatku od osób prawnych, wzorowanym na rozwiązaniach estońskich, wiemy już sporo z mediów i z rządowego portalu podatkowego. Sam projekt ma zostać udostępniony do konsultacji w czerwcu lub na początku lipca. Jeśli wejdzie w życie, będzie obowiązywał od 01.01.2021 roku.

CIT (Corporate Income Tax) jest opłacany przez spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, a także m. in. spółdzielnie, fundacje, spółki akcyjne i spółki komandytowo-akcyjne. Jest to danina płacona od dochodu, obecnie funkcjonująca w dwóch stawkach: podstawowa w wysokości 19% podstawy opodatkowania i preferencyjna 9% dla tzw. małych podatników. Jednym z problemów polskiego CIT-u, na które od lat zwracają uwagę przedsiębiorcy i organizacje ich wspierające, to tzw. podwójne opodatkowanie – mianowicie podatek płacony jest nie tylko z poziomu spółki, ale też przez wspólnika, który niejednokrotnie oddaje państwu przez to niemal 40% swojego zarobku. Estoński CIT ma ten problem zlikwidować, ponieważ podatek będzie płacony tylko z poziomu spółki, PIT od wypłaconej dywidendy na poziomie wspólnika nie będzie miał miejsca.

Jak wyjaśniono w komunikacie MF, estoński CIT to:

- brak podatku tak długo jak zysk pozostaje w firmie;
- brak podatku, a co za tym idzie brak rachunkowości podatkowej, deklaracji i minimum obowiązków administracyjnych;
- prostota - podatnik nie musi kalkulować co jest podatkowym kosztem uzyskania przychodu, obliczać odpisów amortyzacyjnych, stosować podatku minimalnego, czy poświęcać czasu i środków na optymalizację podatkową.

Kto będzie mógł skorzystać

Estoński CIT skierowany jest do:

- małych i średnich spółek kapitałowych (z ograniczoną odpowiedzialnością i akcyjnych), których przychody nie przekraczają 50 mln zł. W Polsce to kryterium spełnia niemal 97% wszystkich spółek kapitałowych,
- spółek, w których udziałowcami są wyłącznie osoby fizyczne. Oznacza to, że może z niego skorzystać zdecydowana większość polskich podatników CIT (ok. 200 tys. firm), w których inwestor jest blisko spółki, a struktura firmy jest transparentna i prosta.

Z estońskiego CIT będą mogły skorzystać spółki:

- które nie posiadają udziałów w innych podmiotach,
- które zatrudniają co najmniej 3 pracowników - oprócz udziałowców,
- których przychody pasywne nie przewyższają przychodów z działalności operacyjnej,
- które wykazują nakłady inwestycyjne.

Wszystkie te kryteria muszą być spełnione jednocześnie.

Dwie ścieżki systemu estońskiego

Ministerstwo proponuje dwie ścieżki korzystania z tego rozwiązania. Pierwsza to tzw. estoński CIT pełny – wyłącznie dystrybuowanych przez spółkę dochodów. Druga ma być odpowiedzią na kryzys, który gospodarka ma pokonać wzrostem inwestycji.

Środki na nie miałyby się znaleźć dzięki specjalnym funduszom (rachunkom) inwestycyjnym. Podatnik będzie mógł zaliczać odpisy na taki rachunek inwestycyjny do kosztów uzyskania przychodów. Jeśli patrzymy na estoński CIT jako źródło środków na inwestycję, to warto tu zauważyć, że spółka, która wejdzie w ten system nie będzie mogła skorzystać z innych preferencji podatkowych, (np. zwolnienie dochodów z PSI czy ulga B+R). Jak czytamy na stronie Ministerstwa „gdyby dopuścić możliwość stosowania tych preferencji w systemie estońskim, zakładany cel wprowadzenia tego nowego modelu opodatkowania mógłby nie zostać osiągnięty”.

Estoński CIT narzędziem w walce z kryzysem

Zgodnie z założeniami ustawy spółka estońska musi zatrudniać co najmniej 3 pracowników (oprócz samych udziałowców). Obecnie 44,2% spółek kapitałowych nie zatrudnia nikogo, a dodatkowe 14,5% tylko jednego pracownika. Około 25% spółek zatrudnia 3 i więcej pracowników.

Warunek dotyczący zatrudnienia będzie badany średniorocznie, więc spółka może skorzystać z rozwiązania, zobowiązując się do zatrudnienia pracowników. Natomiast jeśli tego nie zrobi, nie będzie mogła kontynuować opodatkowania na preferencyjnych zasadach.

Rozwiązanie to zachęca do zwiększania i utrzymania zatrudnienia, co jest szczególnie istotne w okresie możliwego osłabienia rynku pracy w warunkach spowolnienia gospodarczego.

ARESztOWANIE TYMCZASOWE W PROJEKCIE TARCZY 4.0. NARUSZA PODSTAWOWE GWARANCJE PROCESOWE

W rządowym projekcie Tarczy 4.0. wprowadzono zmiany kodeksu postępowania karnego w przedmiocie aresztowania tymczasowego. Zaproponowane rozwiązania stanowią naruszenie podstawowych gwarancji procesowych, w szczególności prawa do obrony, które przysługuje podejrzanemu bądź oskarżanemu.

Projekt ustawy o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych na zapewnienie płynności finansowej przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 (tzw. Tarcza 4.0), który wpłynął do Sejmu w dniu 22 maja 2020 roku, wprowadza zmiany dotyczące Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego. Dotyczą one w szczególności przeprowadzania posiedzenia sądu w sprawie zastosowania tymczasowego aresztowania, które zgodnie z nowymi przepisami odbywałoby się za pomocą urządzeń technicznych umożliwiających udział w posiedzeniu na odległość, z jednoczesnym przekazem obrazu i dźwięku (dodanie § 10 w art. 100 k.p.k.), co w konsekwencji powoduje, że można odstąpić od przymusowego doprowadzenia do sądu podejrzanego i jego bezpośredniego (na sali rozpraw) przesłuchania przez sąd. Osobę reprezentującą stronę w sposób przedstawiony powyżej uznaje się, za „obecną przy ogłoszeniu postanowienia”.

Kolejną zmianą, którą projektodawca proponuje, jest to, że w posiedzeniu w przedmiocie zastosowania tymczasowego aresztowania, w przypadku zastosowania możliwości prowadzenia postępowania za pomocą urządzeń technicznych umożliwiających udział

w posiedzeniu na odległość, z jednoczesnym przekazem obrazu i dźwięku, w miejscu przebywania podejrzanego bierze udział referendarz sądowy lub asystent sędziego zatrudniony w sądzie, w którego okręgu przebywa podejrzanym lub funkcjonariusz służby więziennej, jeżeli podejrzanym przebywa w zakładzie karnym lub areszcie śledczym.

Obrońca może brać udział w posiedzeniu przeprowadzonym w ww. sposób w miejscu przebywania oskarżonego, chyba że obrońca stawia się w tym celu w sądzie lub sąd zobowiąże go do udziału w posiedzeniu w budynku sądu z uwagi na konieczność uchYLENIA ryzyka nierozstrzygnięcia wniosku w przedmiocie zastosowania tymczasowego aresztowania przed upływem dopuszczalnego czasu zatrzymania oskarżonego.

W wypadku, gdy obrońca bierze udział w posiedzeniu przebywając w innym miejscu niż oskarżony, sąd – na wniosek oskarżonego lub obrońcy – może zarządzić przerwę na czas oznaczony i zezwolić na telefoniczny kontakt obrońcy z oskarżonym, chyba że uwzględnienie wniosku może zakłócić prawidłowy przebieg posiedzenia lub stwarza ryzyko nierozstrzygnięcia wniosku w przedmiocie zastosowania tymczasowego aresztowania

SYLWIA
JASZCZYK

Adwokat
Associate

Russell Bedford

przed upływem dopuszczalnego czasu zatrzymania oskarżonego.

Prawo dane sądowi do uniemożliwienia obrońcy kontaktu z oskarżonym w trakcie odbywającego się posiedzenia jest propozycją nie do zaakceptowania.

Ponadto istotne jest, że obrońca będzie mógł uczestniczyć w posiedzeniu wspólnie z podejrzanym/oskarżonym w posiedzeniu zdalnym, tylko w przypadku kiedy sąd nie zobowiąże go do stawiennictwa w sądzie i do prowadzenia obrony jedynie w sposób „zdalny”, a podejrzanym/oskarżonym uczestniczy w posiedzeniu w towarzystwie wyłącznie referendarza sądowego bądź asystenta sądowego. Powoduje to, że w momencie kiedy sąd będzie decydował o wolności podejrzanego/oskarżonego jego obrona oraz możliwość konsultacji z obrońcą będzie zależała od indywidualnej oceny sędziego, co w demokratycznym i prawnorządym państwie nie powinno mieć miejsca.

Na marginesie podkreślić należy, że kwestią opiniowania zmian w kodeksie postępowania karnego w zakresie posiedzeń w przedmiocie zastosowania tymczasowego aresztowania zajmować się będzie wyłącznie komisja finansów.

Nowe, uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne na ostatniej prostej – wnioski po pracach Sejmu i Senatu

Po pracach Senatu i zaproponowanych poprawkach, projekt tarczy 4.0. wrócił do Sejmu, który odrzucił większość poprawek, pozostawiając projekt praktycznie w jego pierwotnym brzmieniu. W chwili obecnej ustawa zostanie skierowana do Prezydenta RP, który zdecyduje o skierowaniu jej do dalszej kontroli lub o podpisaniu, a wtedy wejście w życie nowych przepisów jest już kwestią najbliższych dni. Oznacza to, że już wkrótce dłużnicy będą mogli skorzystać z nowych rozwiązań, praktycznie już na chwilę obecną można podejmować działania przygotowawcze takie jak opracowanie spisu i prace nad wstępnymi propozycjami układowymi.

LESZEK
DUTKIEWICZ

Partner

Russell Bedford
Katowice

Zgłoszone przez Senat poprawki miały trochę bardziej sformalizować nową, uproszczoną procedurę restrukturyzacyjną. Wszystkie zostały jednak odrzucone przez Sejm. Być może pośrednio przyczyną ich nieuwzględnienia był fakt, że treść proponowanych przepisów nie była

spójna z pierwotnymi zapisami projektu – m.in. ze względu na zastosowane pojęcia oraz niektóre zapisy wprost przeniesione z innych rodzajów postępowań restrukturyzacyjnych. Wprowadzenie takich zmian mogłoby spowodować istotne trudności w interpretacji i praktycznym stosowaniu nowego rodzaju postępowania.

Zaproponowane przez Senat poprawki to m.in.

- wprowadzenie warunku wcześniejszego przekazania przez dłużnika propozycji układowych
- wprowadzenie obowiązku sporządzenia planu restrukturyzacyjnego przez nadzorcę w terminie 14 dni od otwarcia,
- wprowadzenie możliwości zmiany nadzorcy na wniosek wierzycieli,
- ograniczenie możliwości rozpoczęcia postępowań układowych w ciągu 12 miesięcy po odmo-

wie zatwierdzenia układu lub umorzeniu uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego.

Pozostawienie projektu przepisów o uproszczonym postępowaniu restrukturyzacyjnym ma ten skutek, że nowa procedura pozostanie faktycznie znacząco ułatwionym sposobem na otwarcie i przeprowadzenie restrukturyzacji. Zrozumiałym jest jednak również, że budzi to pewne zastrzeżenia co do ochrony interesów wierzycieli, szczególnie w kontekście pozycji jaką posiadają wierzyciele w innych rodzajach postępowań. W przypadku uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego kluczowym jego celem jest umożliwienie podjęcia dłużnikowi szybkich i skutecznych działań, które pozwolą na uniknięcie pogłębienia kryzysu w przedsiębiorstwie prowadzącego zo upadłości.

Zmianie uległ też tytuł samej ustawy. W nowym brzmieniu już w tytule znalazła się informacja, że ustawa dotyczy również postępowania restrukturyzacyjnego, aktualnie tytuł ustawy brzmi:

„Ustawa o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19”

Uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne ma być oparte o obowiązującą procedurę postępowania o zatwierdzenie układu, jednak dzięki wprowadzeniu istotnych modyfikacji, nowa procedura ma szansę zyskać znacznie większą popularność niż sporadycznie stosowanie postę-

powanie o zatwierdzenie układu.

Kluczowe elementy projektowanego rozwiązania:

- wszczęcie postępowania restrukturyzacyjnego na podstawie jednostronnego oświadczenia dłużnika – momentem wszczęcia będzie dzień dokonania obwieszczenia w Monitorze Sądowym i Gospodarczym;
- z dniem dokonania obwieszczenia postępowanie egzekucyjne dotyczące wierzytelności objętych z mocy prawa układem ulega zawieszeniu, zawieszenie egzekucji obejmuje również wierzytelności zabezpieczone przez przewłaszczenie na zabezpieczenie;
- wyłączona zostaje odpowiedzialność członków zarządu na analogicznych zasadach, jak w przypadku złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości lub wniosku o otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego;
- zbieranie głosów dotyczących propozycji układowych od wierzycieli odbywać się będzie tak jak w przypadku postępowania o zatwierdzenie układu, jednak nadzorca układu będzie miał możliwość zwołania zgromadzenia wierzycieli, które będzie się mogło odbyć z wykorzystaniem elektronicznych środków komunikacji (np. Skype, Zoom itd.);
- w ciągu 4 miesięcy od otwarcia postępowania dłużnik powinien złożyć do sądu wnioski o zatwierdzenie układu – w przeciwnym przypadku postępowanie zostanie umorzone z mocy prawa.

Uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne ma być oparte o obowiązującą procedurę postępowania o zatwierdzenie układu, jednak dzięki wprowadzeniu istotnych modyfikacji, nowa procedura ma szansę zyskać znacznie większą popularność niż sporadycznie stosowanie postępowanie o zatwierdzenie układu.

Planowana nowelizacja tzw. „klauzuli sumienia”

Projekt nowelizacji ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty przewiduje zniesienie dotychczasowego obowiązku wskazywania przez lekarza powołującego się na klauzulę sumienia innego lekarza lub podmiotu, który podejmie się realizacji świadczenia w przypadku, którego inny lekarz odmówił wykonania

W dniu 28 maja 2020 r. po III czytaniu na posiedzeniu Sejmu został uchwalony, projekt nowelizacji ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty. Projekt m.in. zmodyfikować art. 39 Ustawa o zawodach lekarza i lekarza dentysty z dnia 5 grudnia 1996 r. (Dz.U. 1997 Nr 28, poz. 152, tj. z dnia 28 lutego 2020 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 514, dalej jako „Ustawa”), który stanowi tzw. „klauzulę sumienia”. Projekt przewiduje zniesienie dotychczasowego obowiązku wskazywania przez lekarza powołującego się na klauzulę sumienia

HANNA
ŻOŁNIERKIEWICZ
Adwokat w
Departamencie
Prawnym
Russell Bedford

innego lekarza lub podmiotu, który podejmie się realizacji świadczenia w przypadku, którego inny lekarz odmówił wykonania. Zmiana ww. art. 39 Ustawy związana jest przede wszystkim z prawem odmowy wykonania przez lekarza zabiegu aborcji w trzech dopuszczalnych przypad-

kach, wskazanych w art. 4a. ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży.

Klauzula sumienia a ustawowe obowiązki lekarza – dotychczasowe brzmienie

Zgodnie z art. 39 Ustawy lekarz może powstrzymać się od wykonania świadczeń zdrowotnych niezgodnych z jego sumieniem, z zastrzeżeniem art. 30 Ustawy, z tym że ma obowiązek wskazać realne możliwo-

ści uzyskania tego świadczenia u innego lekarza lub w podmiocie leczniczym oraz uzasadnić i odnotować ten fakt w dokumentacji medycznej. Lekarz wykonujący swój zawód na podstawie stosunku pracy lub w ramach służby ma ponadto obowiązek uprzedniego powiadomienia na piśmie przełożonego.

Treść artykułu 30 Ustawy wskazuje, że obowiązkiem lekarza jest udzielenie pomocy lekarskiej w każdym przypadku, gdy zwłoka w jej udzieleniu mogłaby spowodować niebezpieczeństwo utraty życia, ciężkiego uszkodzenia ciała lub ciężkiego rozstroju zdrowia, oraz w innych przypadkach niecierpiących zwłoki. Ponadto zgodnie z art. 69 Kodeksu Etyki Lekarskiej, lekarz nie może odmówić pomocy lekarskiej w przypadkach niecierpiących zwłoki, jeśli pacjent nie ma możliwości uzyskania jej ze strony instytucji powołanych do udzielania pomocy.

Kiedy lekarz może odmówić wykonania zabiegu

W świetle powyżej wskazanych przepisów lekarz dotychczas miał prawo odmówić wykonania świadczenia, powołując się na klauzulę sumienia w przypadku gdy zwłoka nie spowoduje niebezpieczeństwa utraty życia lub ciężkiego uszkodzenia ciała bądź w innych przypadkach niecierpiących zwłoki. Ponadto lekarz ma obowiązek wskazać realne możliwości uzyskania tego świadczenia u innego lekarza lub w podmiocie leczniczym oraz uzasadnić i odnotować ten fakt w dokumentacji medycznej.

Należy pamiętać, że lekarz zatrudniony w publicznym zakładzie leczniczym nie ma możliwości odmówienia dokonania zabiegu przerwania ciąży powołując się na klauzulę sumienia w przypadku gdy przerwanie ciąży dotyczy przypadku, gdy ciąża stanowi bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia kobiety ciężarnej. W takim przypadku naruszony zostaje m.in art. 15 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej oraz art. 30 Ustawy.

Natomiast, w przypadku gdy badania prenatalne lub inne przesłanki medyczne wskazują na duże prawdopodobieństwo ciężkiego i nieodwracalnego upośledzenia płodu albo nieuleczalnej choroby zagrażającej jego życiu, to publiczny zakład leczniczy jest zobowiązany do dokonania zabiegu aborcji. Za bezprawną należy uznać praktykę niektórych publicznych zakładów leczniczych, polegającą na składaniu przez te podmioty deklaracji o niewykonywaniu zabiegów przerywania ciąży w ogóle. W obowiązującym stanie prawnym jedynie lekarz może powołać się na klauzulę sumienia, nie ma takiej możliwości natomiast publiczny zakład leczniczy

Powody nowelizacji

W odpowiedzi na pytanie dotyczące uzasadnienia wprowadzenia zmiany w art. 39 Ustawy przedstawiciele partii rządzącej wskazują, iż lekarz, który odmawia np. dokonania zabiegu aborcji powołując się na klauzulę sumienia, również postępuje niezgodnie ze swoimi przekonaniami wskazując innego lekarza lub pod-

miot, który może takiego zabiegu dokonać. Ponadto zdaniem przedstawicieli partii rządzącej informacje na temat miejsc, w których można dokonać aborcji, można znaleźć w Internecie.

W tym miejscu wskazać należy, że tak ukształtowany obowiązek lekarza został uznany przez Trybunał Konstytucyjny niezgodny z Konstytucją RP. Trybunał wskazał, że konstytucyjna gwarancja wolności sumienia chroni jednostkę nie tylko przed przymusem podjęcia bezpośrednio zamachu na chronione dobro, lecz także przed takim postępowaniem niezgodnym z sumieniem jednostki, które pośrednio prowadzi do nieakceptowalnego etycznie skutku, w szczególności przed przymusem współdziałania w osiągnięciu celu niegodziwego (pkt 6.2.1 uzasadnienia wyroku TK z dnia 7 października 2015 r., K 12/14) Jednocześnie Trybunał ocenił, że ustawodawca mógł i powinien zastosować inne, bardziej efektywne, sposoby informowania pacjenta o realnej możliwości uzyskania świadczenia zdrowotnego (pkt 6.2.6 uzasadnienia wyroku).

Pomimo treści ww. uzasadnienia Trybunały Konstytucyjnego nowelizacja art. 39 Ustawy nie wskazuje na inne, bardziej efektywne, sposoby informowania pacjenta. Co więcej propozycja nowelizacji art. 39 Ustawy, całkowicie rezygnuje z jakiegokolwiek obowiązku informowania pacjenta, co może być wątpliwe m.in z perspektywy prawa pacjentów do dostępu do informacji publicznej.

www.doce.com.pl

OSIĄGAJ CORAZ
LEPSZE WYNIKI
SPRZEDAŻOWE
DZIĘKI
ROZWIĄZANIOM
DOCE™

DOCE™ CRM

DOCE™ OTP

DOCE™ WEB

DOCE™ FK

DOCE™ FAST DATA

www.russellbedford.pl

www.rbakademia.pl

Biuro Warszawa

ul. Marynarska 11
02-674 Warszawa
T: 22 299 01 00
F: 22 427 44 02
E: office@russellbedford.pl

Biuro Katowice

ul. Lompy 14 lok. 410
40-040 Katowice
T: 32 731 34 20
F: 32 731 34 21
E: katowice@russellbedford.pl

Biuro Kraków

ul. Rondo Mogiłskie 1
31-516 Kraków
T: 12 307 40 90
F: 22 427 44 02
krakow@russellbedford.pl